

den høiere Landboalmueundervisning, frit til Hvemsomhelst; og ansee vi de beskiftede Lærere for skiftede i saa Henseende? Nei, tværtimod! Her, paa det mere underordnede Trin, ansee vi dem ikke skiftede. Jeg spørger: Har denne Art Skoler, som saaledes ere indrettede ved Almuesmænd og af Almuesmænd, viist sig flette? (Norgaard: Nei! — Lutter.) Have disse Almuesmænd i Balget af de Lærere, til hvem de have betroet Skolerne, viist sig ubytige og uhyndige? Nei, de have valgt gode Lærere, og de have skaffet heldige Resultater af deres Virksomhed. Lad os see hen til andre Lande, hvor man ikke har havt et kongelig privilegeret Almueskolevæsen, og jeg spørger: Er Almuen der bleven flettere-oplyst? (Valentin: Ja!) So mindre der har været privilegeret Almueskolevæsen, jo mere Oplysning har der været hos Almuen, og dersom det ærede Medlem, som siger Ja, vil gjøre mig den Fornøielse at komme til mig i min egen Stue, saa skal jeg undervise ham i den Henseende om det, han hidtil ikke har vidst. (Valentin: Jeg takker!) Jeg er ikke altid saa heldig at faae Tak for mine gode Tilbud. Naar det ærede Thing tager disse forskjellige Betragtninger under Overveielse, saa troer jeg, det uden Fare kan beslutte sig til idetmindste at fremme dette Forslag; derved ere vi ikke bundne til at føre det ind i Livet, ifald det ikke er skiftet dertil, ja vi ere ikke engang bundne til at føre det udover den Behandling, hvor Principerne kunne komme til Udtalelse, og hvor saa det ærede Medlem, som vil have disse Principer, som han troer ikke ere saa gale, i Kjød og Blod, kan bidrage væsentlig dertil.

Ostermann: Jeg kan rigtignok ikke komme til den Anskuelse, at vi, naar et Lovforslag fremlægges her i Thinget, blot skulle see paa, om der ligger Noget i Principet, som det er værd at anbefale og at omtale, og at vi da, naar dette viser sig at være Tilfældet, skulle fremme Lovforslaget, for dernæst, naar vi have drøftet det, endeligen enten at gjøre et nyt Lovforslag deraf eller ogsaa lade det falde. Det er min Anskuelse, at, naar man her i Thinget vil tage sig af en Sag, saa er det i høi Grad onfskeligt, at man gjør

det med Alvor, og at man fører Sagen til et Resultat, og, kan man ikke det, saa skal man slet ikke indlade sig paa den; thi jeg troer, at der er Intet, der mere bidrager til at svække Thingets Anselse og Værdighed, end at man fremkommer med mange Ord, uden til Slutningen at komme til noget Resultat. (Hør! Hør!) Jeg har jo forresten allerede tidligere udtalt, at ogsaa jeg kunde ansee det i høi Grad onfskeligt, at Communerne fik nogen større Indflydelse med Hensyn til Skolevæsenet, og jeg vil gjerne anerkende, at der i det Hele behøves Reformer; men jeg kan dog paa den anden Side ikke bruge saadanne Udtryk, at jeg med Haan omtaler et kongeligt Almueskolevæsen. Jeg troer, at, naar vi ville være sandfærdige, maae vi sige, at det Almueskolevæsen, vi have havt, virkelig har frembragt mange og gode Frugter i det sidste halve Aarhundrede (Nei! Jo!). Jeg troer, det vilde være i høi Grad utafnemmeligt af os at benægte dette; jeg troer, det er et ligesfremt Factum. Men deri ligger aldeles ikke, at man ikke med Held kan slaae ind paa en anden Vej. Naar det ærede Medlem for Holbet Amts 2den Valgkreds (Scherning) har anstillet en Deel almindelige Betragtninger, saa skal jeg ikke gaae videre ind derpaa. Naar han saaledes har talt om, at liden Vidden ofte udbreder megen Velsignelse, og at megen Vidden udbreder liden Velsignelse, saa er det en Gjenstand, hvormom jeg vistnok har mere Erfaring end han (Hør!); men jeg seer ikke, hvad det vedkommer den nærværende Sag. Her er ikke Tale om de enkelte Undtagelser — og hiint hører til Undtagelserne — men her er Tale om den almindelige Hovedregel, og jeg kan dog virkelig ikke troe, at Nogen for Alvor vil benægte, at Hovedreglen maa være, at det er bedre, at de Folk, der have opoffret sig for en Ting, og som med Interesse beskæftige sig med den, faae Andeel deri, end de Menneker, der aldrig have beskæftiget sig dermed. Naar det ærede Medlem har hentet et Exempel fra de høiere Bøndeskoler, saa vil jeg tildeels ogsaa regne dem for at høre til Undtagelserne. Jeg veed vel, at Rødding Høiskole har været meget god, og jeg har Grund til at troe, at den i Sal-